

Bydlení českých seniorů

Praha, listopad 2016

*Mezinárodní konference RS ČR o sociálním
bydlení*

OBSAH

- **I. ÚVOD**
- **II. HISTORIE SYSTÉMOVĚ ZALOŽENÝCH PROBLÉMŮ**
- **III. AKTIVITY RS ČR**
- **IV. SOUČASNÁ SITUACE**
- **V. STANOVISKO RS ČR
K NÁVRHU ZÁKONA
O SOCIÁLNÍM BYDLENÍ
A PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ**
- **VI. ZÁVĚR**

I. ÚVOD

- Bydlení je jednou ze základních životních potřeb člověka. Kvalita jeho uspokojování je měřítkem společenské civilizace i významným indikátorem funkčnosti politických, ekonomických a sociálních systémů.
- Právo na bydlení je historickým aktem mezinárodního práva od roku 1948, kdy OSN přijala Všeobecnou deklaraci lidských práv.

- Právo na bydlení je rozpracováno i v Evropské sociální chartě¹⁾ a jejím dodatkovém protokolu: *„S cílem zajistit účinné uplatňování práva starých osob na sociální ochranu se smluvní strany zavazují přijmout nebo podporovat přímo nebo ve spolupráci s veřejnými nebo soukromými organizacemi vhodná opatření zaměřená zejména k tomu:....umožnit starým lidem, aby si svobodně zvolili způsob života a vedli, jak dlouho chtějí a mohou, nezávislý život v jejich známém prostředí poskytnutím: *bydlení přiměřeného jejich potřebám a jejich zdravotnímu stavu nebo poskytnutím dostatečné podpory na přizpůsobení jejich bydlení;*2)“*

1) Evropská sociální charta publikovaná pod číslem 14/2000 Sb.

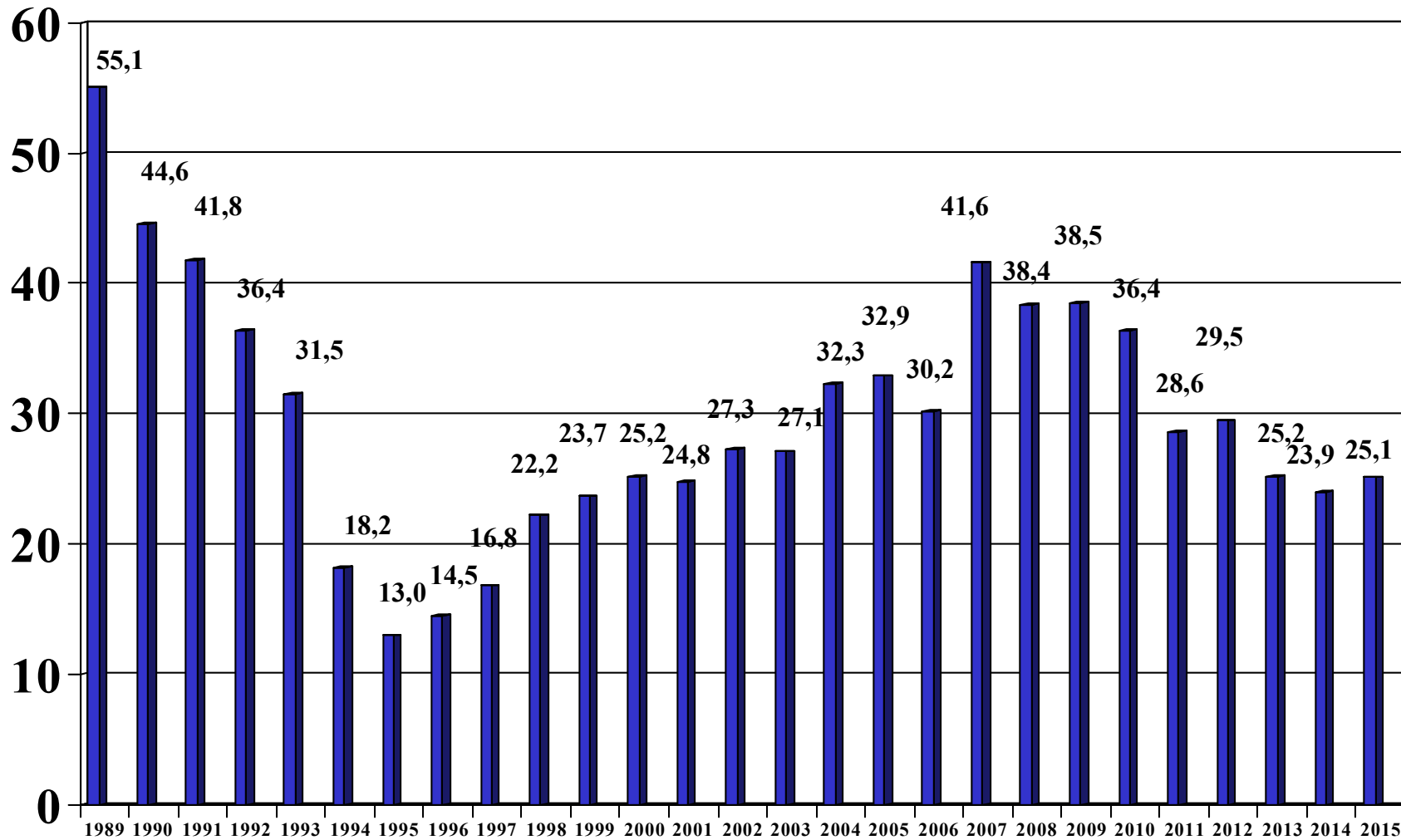
2) Dodatkový protokol k Evropské sociální chartě publikovaný pod číslem 15/2000 Sb.

II. HISTORIE SYSTÉMOVĚ ZALOŽENÝCH PROBLÉMŮ

1. Skokový pokles bytové výstavby po roce 1989 a jeho důsledky

V letech 1990 až 2015 bylo ve všech formách bytové výstavby postaveno 749 499 bytů. Oproti tempu bytové výstavby z roku 1989 to znamená systémově založený deficit 682 399 bytů.

Graf bytové výstavby počet bytů v tisících

Sčítání lidu domů a bytů	1991	2011	Rozdíl
Bytů celkem	4 076 108	4 756 572	+ 680 464
Z toho bytů trvale obydlených	3 704 630	4 104 635	+ 400 005
Z toho bytů trvale nájemních	1 465 231	920 405	- 544 826
Počet obyvatel	10 298 731	10 425 064	+ 126 333

Důsledkem extrémního deficitu bytové výstavby, zejména u bytů nájemních, je deformovaný trh nájemního bydlení a deformovaná cena nájemného v Praze a statutárních městech

- Převis poptávky nájemních bytů, zejména malometrážních, a to jen pro seniorskou populaci je v řádu 20-24 %. Za rovnovážné tržní prostředí je v okolních státech považován převis nabídky nad poptávkou nájemních bytů v řádu 4-7 %

- Systémovou nápravou deformace českého trhu nájemního bydlení pro příjmově slabší sociální skupiny je bydlení sociální

2. Bezúplatný převod nájemních bytů na obce bez vymezení odpovědnosti obcí za důstojné bydlení jejich obyvatel

Na základě zákona č.172/1991 Sb., o převodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí ze dne 24. dubna 1991 bylo na obce bezúplatně převedeno 1 465 231 nájemních bytů.

Důsledkem zákona č.128/2000 Sb. o obcích byla privatizace 1 093 017 nájemních bytů bez založení sektoru sociálního bydlení, a to včetně bydlení seniorského.

3. Skokový růst nájemného v nájemních bytech bez dostatečné sociální ochrany seniorské populace

Zákon č.107/2006 sb., o jednostranném zvyšování nájemného z nájemních bytů a o změně zákona č.40/1964 Sb., občanský zákoník **založil** v letech 2007 až 2012 administrativně **skokový růst nájemného v nájemních bytech**, které současně s každoročním růstem cen služeb souvisejících s bydlením podstatně zvýšily náklady na bydlení.

Například v hlavním městě Praze **administrativně vzrostlo nájemné, a to bez zvýšení kvality nájemních bytů**, ze 37,07 Kč za 1m² v roce 2006 na 87,56 až 149,96 Kč za 1m² v roce 2012. To znamená navýšení **2,36 krát až 4,05 krát**.

V uvedeném období vzrostla průměrná starobní penze v Praze z 8 768 Kč v roce 2006 na 11 520 Kč v roce 2012, tedy pouze **1,31 krát**.

Na těchto cenách nájemné zůstalo u starých nájemních smluv v letech 2013 až 2015 v podstatě zakonzervováno, u nových nájemních smluv ale došlo k navýšení.

III. AKTIVITY RS ČR

V období 2006-2015 Rada seniorů ČR:

- uplatnila 40 konkrétních legislativních podnětů
- uplatnila 19 požadavků ke koncepčním dokumentům: „Bytová politika ČR do roku 2020“, „Revidovaná koncepce bytové politiky ČR do roku 2020“, „Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025“,

- zpracovala koncepční a analytický materiál „O posílení sociální ochrany seniorů z nájemních bytů“ pro MPSV a MMR
- uskutečnila sociologický výzkum a zpracovala studii „O dostupnosti přiměřeného nájemního bydlení v hlavním městě Praze“, kterou předala všem odpovědným politikům, včetně prezidenta republiky Václava Klause
- zpracovala návrh zákona „O sociálním bydlení osob v seniorském věku“

- uspořádala tři mezinárodní odborné konference o seniorském bydlení a členská organizace Rady, Sdružení nájemníků ČR další dvě v každém kalendářním roce
- zpracovala návrh novely Nařízení vlády č. 453/2013 Sb., o stanovení podrobností a postupu zjišťování srovnatelného nájemného v daném místě (náhrada zjišťování srovnatelného nájemného v daném místě pro jednání soudu prostřednictvím soudního znalce na cenovou mapou dané lokality zpracovávanou ČSÚ),

- dvanáctkrát jednali představitelé Rady seniorů ČR s odpovědnými ministry a premiéry ČR o státní podpoře seniorského bydlení
- představitelé RS ČR a SN ČR pracovali v odborných týmech pro tvorbu Koncepce i zákona o sociálním bydlení.

IV. Současná situace

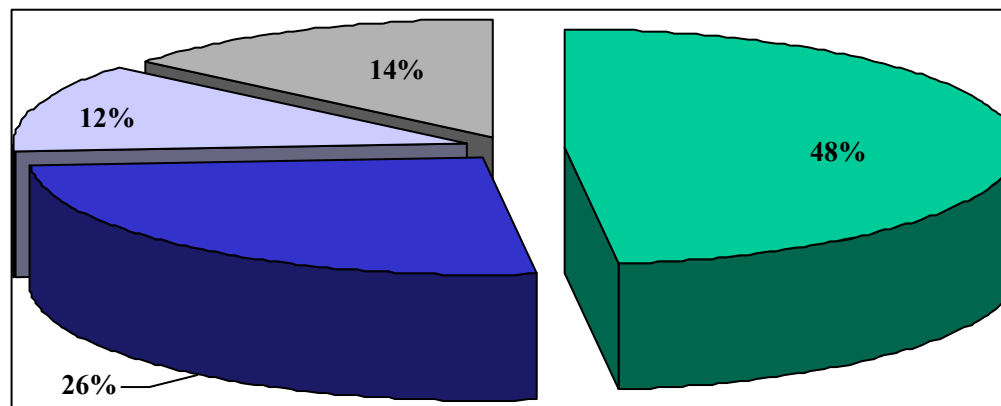
Dle výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 žilo:

48 % seniorů ve vlastním domě

26 % seniorů v bytě v osobním vlastnictví

12 % seniorů v bytě družstevním

14 % seniorů v bytě nájemním

■ ve vlastním domě

■ v bytě v osobním vlastnictví

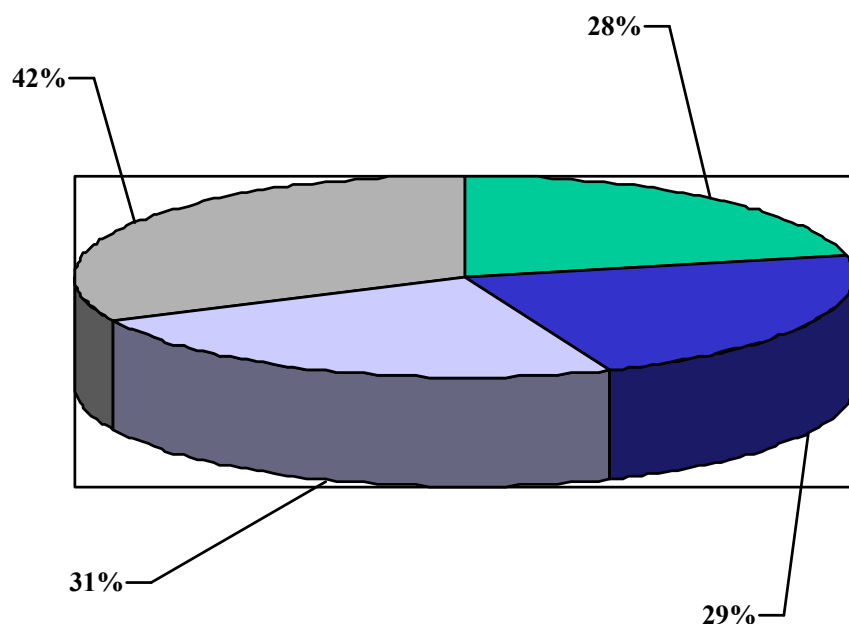
■ v bytě družstevním

■ v bytě nájemním

To znamená, že 325 000 osob žilo v bytě nájemním , z toho 53% což činí 172 000 osob, žije osamoceno. V tom je problém – čím starší, tím více jich žilo osamoceně. Nad 80 lety věku jsou to dvě třetiny.

Náklady na bydlení osamocené osoby (2011)

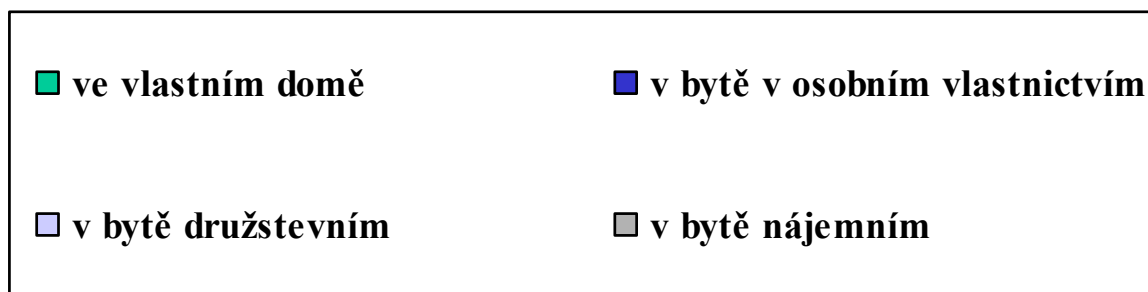
28 % penze ve vlastním domě

29 % penze v bytě v osobním vlastnictví

31 % penze v bytě družstevním

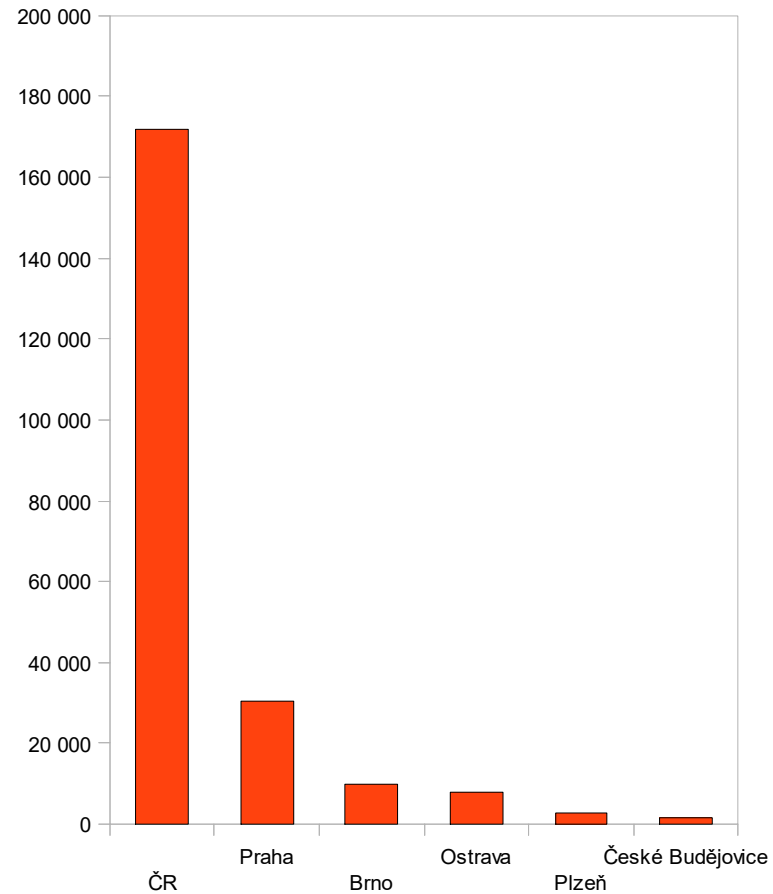
42 % penze v bytě nájemním

– EU – předražené nájemné nad 40%

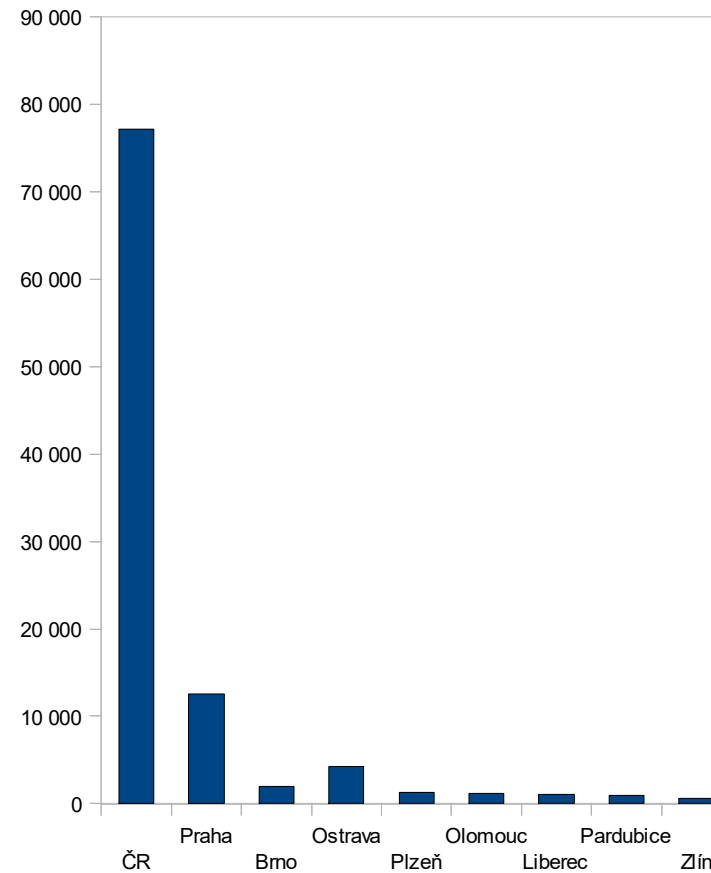
Osamocení senioři z nájemních bytů

ČR	177 200
Praha	30 289
Brno	10 053
Ostrava	7 963
Plzeň	2 680
České Budějovice	1 598

Chybějící malometrážní byty

ČR	77 214
Praha	12 512
Brno	5 017
Ostrava	4 204
Plzeň	1 297
Liberec	1 094
Olomouc	1 141
Pardubice	990
Zlín	594

V. STANOVISKO RS ČR K NÁVRHU ZÁKONA O SOCIÁLNÍM BYDLENÍ A PŘÍSPĚVKU NA BYDLENÍ

- Po deseti letech nečinnosti státu je na stole návrh zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení

- RS ČR oceňuje snahy MPSV a dalších zúčastněných resortů o nápravu nekoncepčních a nekvalifikovaných politik předchozích vlád, které dovedly seniorskou populaci do stádia, kdy po odpracování 40 a více let pro společnost nemá dostatek finančních prostředků na úhradu nájemního bydlení
- Zákon legislativně zakládá systém sociálního a dostupného bydlení současně s novou právní úpravou příspěvku na bydlení, jehož podmínky se oproti současnosti navrhuje zpřísnit

- Státní dávky na bydlení – tedy příspěvek a doplatek na bydlení – navrhuje zrušit.

Podmínky podpory RS ČR návrhu zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení:

1. Smlouva o sociálním nájmu bytu u osoby starší 65 let bez opakovaného hodnocení – **splněno**
2. Obligatorní nárok na příspěvek na bydlení bez testování majetku – **splněno**
3. U osamocené osoby starší 68 let považovat za dostupný byt dle paragrafu 43 zákona o sociálním

bydlení a o příspěvku na bydlení stávající nájemní byt, ve kterém bydlí, pokud podlahová plocha bytu nepřesahuje 50 m² – **zatím nesplněno**

4. Současné sociální dávky na bydlení – tedy příspěvek a doplatek na bydlení – zrušit až k 31. 12. 2021 – **zatím nesplněno**

V. ZÁVĚR

- Zákon o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení při akceptování výše uvedených požadavků Rada seniorů vítá a jeho přijetí podporuje
- Zákon o sociálním bydlení je volebním tématem RS ČR

- Na základě uzavřených dohod o spolupráci vyzýváme poslanecké a senátorské kluby partnerských politických stran (ČSSD, KDU-ČSL, ANO, KSČM), aby zákon o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení podpořily

Děkuji vám za pozornost

Dr. Zdeněk Pernes
předseda Rady seniorů ČR

Kontakt:

Nám. W. Churchilla 2,
113 59 Praha 3

Tel.: +420 234 462 077

E-mail: rscr@rscr.cz

Web: www.rscr.cz